

Bengt Bjuur (född 1941) om arbete vid Filipstads brandkår, industribrandkåren vid Wasabröd och SOS-AB

Jag växte upp Filipstad och efter genomgången skolgång (7 årig folkskola) med tillhörande fortsättningsskola provade jag på några olika arbeten bland annat på Posten. Sedan blev det Wasa Bröd AB i deras kvarnavdelning 1959. Min far var med i deltidskåren som brandförman och var även industribrandchef på Wasa Bröd. Jag växte upp med detta och var ofta på brandstationen, kände alla, lyssnade och pratade samt sprang med om det var larm i närheten.

Min första utbildning som brandman fick jag i industribrandkåren. Samtliga anställda i kvarnen tillhörde industribrandkåren. Kvarnen var den stora risken och vi hörde regelbundet om en svår dammexplosion 1951. Explosion upp stod i en mjölsilo där en arbetare lodade för att se mängden mjöl. En sladdlampa användes och orsakade olyckan. Arbetaren blev svårt bränd. I en rapport från företaget skrevs ”många av våra brandmän gjorde automatiskt, på eget initiativ de rätta insatserna så att explosionen stannade vid smällen i mjölbehållarna och tre mindre bränder utanför som alla släcktes av vårt egna folk”.

Efter avslutad militärtjänst 1960-1961 blev Wasa åter min arbetsgivare men i övriga produktionen. Från hösten 1961 fick jag anställning som brandman deltid i kommunens brandkår. 1968 fick jag jobbet som brandskyddsman på Wasas brandskydd där jag tillsammans med industribrandchefen svarade för underhåll och skötsel av brandskyddets utrustning och sprinkleranläggningar. All utbildning skötte vi i bolaget. En uppgift för vårt folk var att vägleda kommunens brandmän i den stora anläggningen. Man kunde naturligtvis också göra snabba insatser vid tillbud. Varje lördag var det övning med det skiftlag som arbetade. Någon gång omkring 1970 fick vi en egen brandbil.

Då i stort sett hela fabriken och OLV Snacks fabrik, som låg på samma tomt, var totalsprinklad fanns fyra sprinklercentraler blandad med torr- och våtrörssprinkler. Runt fabriksområdet fanns också ett eget brandpostnät och som reserv fanns en egen pumpstation vid en sjö. Där fanns en stationär klass 3 spruta som vid behov kunde leverera vatten via egen ledning till fabriken.

1971 gick jag brandbefälskurs C i Karlstad och 1972 brandbefälskurs B i Norrköping och 1977 A-kurs vid Statens Brandskola i Solna. Från 1/5 1973 övertog jag tjänsten som industribrandchef efter att dåvarande gick i pension.

Strax efter att jag tog över fick vi ganska stor brand som kostade ca 500 tkr. Banan i en av alla ugnar hade stannade så brödet började brinna. Elden spreds till avgaskanalerna som mynnade på taket 16 våningar upp. Det brann lite här och var i de kanalernas beläggningar - de bildas vid bakningen. Filipstad hade då världens största knäckebrödsfabrik – den är väldigt stor.

Från januari 1973 fick jag tjänst som brandförman på deltid i kommunens brandkår. 1975 gick in på halvtid (sjukvikariat) som vice brandchef. Wasabröd gav mig möjligheten att jobba halvtid och övrig tid på kommunen.

1975 blev vice brandchefen som var heltidsanställd sjukskriven på grund en svår sjukdom och blev jag tillfrågad om jag ville gå in på halvtid och tjänstgöra i stället för honom. Wasa Bröd gav mig möjligheten att arbeta halvtid och andra halvan hos kommunen. Tyvärr avled vice brandchefen och jag blev erbjuden att fortsätta tjänsten på heltid så januari 1976 började jag som heltidare på brandkåren i Filipstad.

Större händelser jag kommer ihåg under tiden som deltidare:

- 1965 var det en större brand i bilverkstad där en acetylen flaska exploderade och en brandman blev svårt bränd på armar och händer. Samtidigt uppstod en brand i brandbilen som stod nära platsen. Sönderfallet i flaskan hade börjat när vi bar ut den ur lokalen.
- 1967 inträffade en olycka i Nordmarks gruvor där en person hade ramlat ner från en avsats på ca 10-15 m till botten på gruvan som är 400 m under jord. Vi fick åka ner i en hisstunna till avsatsen och därifrån gå ner på stegar till den skadade mannen. Där lade vi honom på en bår och tillsammans med ambulanssjukvårdare transportera upp honom i hisstunna och så vidare upp ur gruvan. Mannen klarade sig med benfraktur mm.

1967 brann sommarrestaurangen Spångberget som totalförstördes.

Större händelser jag kommer ihåg under tiden som heltidare:

- 1976, under augusti, hade vi tre innebrända på en vecka. En omkom i lägenhetsbrand och två vid brand i pensionärshem. Samma dygn var det en kvartersbrand i central Filipstad med tät bebyggelse. Tack vare en snabb insats lyckades vi få stopp på branden innan den hann sprida sig till intilliggande kvarter.
- 1980 hade vi en pyroman som åkte runt i kommunen och tände på uthus och fastigheter samt skog. Under fyra timmar hade vi åtta bränder att släcka. Förstärkning fick vi från våra deltidstationer i Nykroppa och Lesjöfors. Pyromanen tog av polis när han var på väg till Karlstad.
- 1982 hade vi ett stort antal skogsbränder som härjade i kommun, i Lesjöfors hade vi fyra bränder inom en timme och där vi var med flera enheter och fick hjälp från Hällefors.
- 1984 var det en storbrand i Asphyttans tätort – lördagen den 28 april. Tre fastigheter och ett garage var helt övertända när vi kom till platsen. 200 till 300 meter bort fanns en ladugård med 40 djur i. Vi lyckades hindra brandspridning till ladugården men fick i stället en takbrand i närliggande herrgårdsbyggnad. Efter en snabbt ingripande och med hjälp av hävaren så fick vi släckt på denna brand. Att vi lyckades så bra med insatsen berodde mycket på att vi var samlande på stationen efter övning. Orsaken var att markägaren eldade gräs som sedan spred sig till garage och två hus.

Det var särskilt svårt när barn och ungdomar drabbades som då vi 1984 var till en svår trafikolycka på väg 26 mot Kristinehamn. Fyra ungdomar omkom vid en frontalkrock mellan en personbil och en lastbil.

Vi hade aldrig några särskilda samtal efteråt. Särskilt inte på tiden i gamla brandstationen där dusch och omklädning saknades. Så snart man kunde gick var och hem till sig för dusch och ombyte. Detta blev bättre i nya stationen som var klar 1966.

Under åren blev våra larmkläder mycket bättre och släckning blev effektivare med bla strålröret Fog-Fighter och så kallade skärsläckare.

Brandcheferna har varit intresserade av kårens historia och sparat gamla saker. Det fanns i ett källarutrymme men även i en lada utanför centrum. Mycket av detta lånades ut till brandmuséet i Storfors Spruthus. En del visas och annat har klubben ställt i förråd.

Jag kom med i Brandskyddsföreningens styrelse 1973 och företrädde industribrandkåren var kvar till 2018. Jag blev styrelseledamot och kassör 1979 i brandbefälsföreningen vilken tjänst jag fortfarande innehar.

Hösten 1986 blev jag erbjuden jobb som driftledare och ansvarig för drift och teknik på SOS Alarmering i Karlstad. Fick tjänstledigt från mitt jobb i brandkåren och började på SOS-AB i december 1986. Det var ett spännande jobb där jag fick vara med i hetluften och leda arbete och svara för drift- och teknikfrågor. En av mina huvuduppgifter var att hålla kontakt med räddningstjänsterna i länet samt Åmåls kommun vilket gjorde att jag inte tappade kontakten med gamla kollegor. Efter ett år flyttade jag till Karlstad.

Då jag började på SOS-AB fanns fortfarande den gamla tekniken kvar med de snörbord som Televerket då jobbade med. Man utvecklade datorisering under ett par år och öppnade första centralen 1987 - Karlstad datoriserades under 1989. Med datorisering blev det lättare att hålla reda på alla rutiner/åtgärder och man slapp att slå i pärmar. Jag blev kvar på SOS till min pension 2006. Har aldrig ångrat mitt val att byta jobb och hade en spännande och intressant tid på SOS Alarm.

Noterat av Björn Albinson april 2021